

Ligt er een Rembrandt onder de vloer?

Open dat graf, zingt het ene koor. Niks daarvan, zingt het andere. Ryptsjerk is in rep en roer in de Under de Toer/LF2018-voorstelling *Yn it skaad fan 'e toer*.

PIER ABE SANTEMA

Het rommelt in Ryptsjerk. Althans, in de muzikaal-theatrale voorstelling *Yn it skaad fan 'e toer*. De inwoners staan fel tegenover elkaar. Want: moet een graf onder de vloer van de kerk geopend worden, of dient de eeuwige rust gerespecteerd te worden?

Normaal gesproken geen onderwerp van discussie. Maar nu gaat het gerucht dat Antje van Uylenburgh, de schoonzus van Rembrandt, er begraven ligt. En met haar mogelijk een uiterst kostbaar werk van de oude meester. De eurotekens staan veel Ryptsjerksters in de ogen. In het dorps huis raken de gemoederen verhit en ook buiten op straat gaat het er heet aan toe als spelers en publiek zich verplaatsen naar de kerk.

Het is een fictief verhaal, maar niet helemaal uit de lucht gegrepen. Een column van Bonne Stienstra in de *Leeuwarder Courant* van 20 oktober 2012 prikkelde initiatiefnemers Hitty van der Hout en Pytsje Cuperus uit Ryptsjerk om twee jaar geleden een balletje op te gooien bij dorpsgenoot en regisseur Hans van Buuren.

Stienstra schrijft in zijn column over Baukje Broekstra, die zich herinnerde dat haar vader in 1930 opgewonden aan tafel zat, omdat hij als kosten een grafsteen had moeten verleggen waarop stond dat Antje van Uylenburgh er lag begraven. Misschien heeft Rembrandt de zus van zijn Saskia wel een schilderijtje

De hoofdrolspelers Koos van der Wal en Kimberley Piek repeteren voor de acht voorstellingen van *Yn it skaad fan 'e toer* in Ryptsjerk. FOTO HOGE NOORDEN/JACOB VAN ESSEN

meegegeven, oppert Stienstra in het slot van het artikel.

Van Buuren zag het direct: „Daar kun je theater van maken.” Wat ook meehielp, was dat Antje van Uylenburgh getrouwd was met Johannes Maccovius, theoloog aan de Franeker universiteit en tevens zuiplap en hoerenloper. Lekker voor het verhaal en bovendien zorgde zijn Poolse afkomst voor een link met een Europees land, wat een voorwaarde was om in de reeks van Under de Toer, een serie manifestaties in het kader van LF2018, opgenomen te kunnen worden.

„We zijn aan het fantaseren en schrijven geslagen en eigenlijk is dat aardig uit de hand gelopen”, zegt Van Buuren, die samen met Margreet de Heer het script schreef. Het leidde eind mei al tot een Teatrale Doarpskuier tijdens het Maitiids-evenemint, waar 122 dorpsgenoten

een bijdrage aan leverden. Wat bedacht was als een voorproefje voor *Yn it skaad fan 'e toer* werd een volledige openluchtvoorstelling. De personages werden er alvast in voorgesteld.

De link met Polen werd verder uitgewerkt door het „Poolse orkestje” Kroke naar Ryptsjerk te halen. Van Buuren kende het inmiddels wereldwijd vermaarde trio nog van vroeger en de klezmermuzikanten waren bereid concerten en workshops in het dorp te verzorgen.

Bij de voorstelling van de komende weken zijn opnieuw tientallen inwoners van het dorp betrokken. Zo spelen er alleen al zestig mensen mee. De lokale toneelvereniging Wy Doarre Wer levert acteurs, de koorzangers komen van Koar Excentriek, veel muzikanten komen van het inmiddels ter ziele gegane korps Excelsior. Leerlingen van de Alpha-school

‘Het fantaseren en schrijven is aardig uit de hand gelopen’

waren nauw betrokken bij de dorpskuier en verder krijgt de organisatie gulle medewerking van allerlei dorpsbewoners, van boeren tot brandweerlieden.

Dat er zoveel dorpsgenoten meedoen, versterkt de onderlinge band, zegt Jan van der Zwaag, die de conservatieve en rijke boer Rienk Kuipers speelt. „It is tsjintwurdich sa, der komme in hiele protte minsken yn it doarp te wenjen, dy kenne je net iens. Troch sa'n projekt reitsje je oan 'e praat en dêrnei treffe je elkoar op 'e dyk ek wer.”

De hoofdrollen zijn voor professionals Kimberley Piek en Koos van der Wal. Zij spelen respectievelijk de schoonmaakster Tetje Jans en dominee Chris Roorda, die beiden schuchter en bedeesd zijn, maar zich gaandeweg ontpoppen tot eigentijdse, extravagante varianten van Antje van Uylenburgh en Johannes Maccovius. Want het stuk gaat niet alleen over hoe het gerucht over de Rembrandt het dorp in tweeën splijt, maar ook over de behoefte van mensen om uit de schaduw te stappen, zegt Van Buuren. „De discussie zet de boel zo op scherp, dat iedereen wel gedwongen wordt een keuze te maken.”

Yn it skaad fan 'e toer, voorstellingen beginnen om 20.00 uur in dorps huis De Einekoer en eindigen in de kerk, op 5, 6, 10, 12, 13, 17, 19 en 20 oktober.

www.ynitskaadfanetoer.nl